

Anonüümseks muudetud versioon

Tõlge

C-286/19 - 1

Kohtuasi C-286/19

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

5. aprill 2019

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Tribunal d'instance d'Aulnay-Sous-Bois (Prantsusmaa)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

25. märts 2019

Hagejad:

JE

KF

Kostja:

XL Airways SA

TRIBUNAL D'INSTANCE

[...]

[...] AULNAY-SOUS-BOIS

[...]

**Kohtuotsus, mis on tehtud [...] KAHEKÜMNE VIIENDAL MÄRTSIL
KAHE TUHANDE ÜHEKSATEISTKÜMNENDAL AASTAL**

[...]

Pärast asja arutamist avalikul kohtuistungil 10. detsembril 2018

[...]

HAGEJAD:

JE, elukoht [...] PARIIS

KF, elukoht [...] PARIIS

[...]

ÜHELT POOLT

JA KOSTJA

S.A. XL AIRWAYS, [...] TREMBLAY-EN-FRANCE,

[...]

TEISELT POOLT

[...]

[lk 2] JE ja KF [...] esitasid [...] 17. märtsi 2017. aasta hagiavaldusega äriühingu XL AIRWAYS [...] vastu hagi, nõudes viimaselt kummagi kasuks 600 euro suuruse põhisumma välja mõistmist hüvitisena lennu tühistamise eest vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määrusele (EÜ) nr 261/2004, millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 295/91 (ELT 2004, L 46, lk 1; ELT eriväljaanne 07/08, lk 10) ning seda koos seaduses sätestatud määras intressiga alates tasumise nõude esitamisest. Peale selle nõudsid asjaomased isikud kummagi kasuks 400 euro suuruse hüvitise välja mõistmist lennukompanii poolse pahauskse tasumisest hoidumise eest ning lisaks menetluskuludele veel 500 euro välja mõistmist vastavalt tsiviilkohtumenetluse seadustiku (Code de procédure civile) artiklile 700.

Kaashagejad JE ja KF selgitavad, et soetasid sellelt lennuettevõtjalt kaks lennupiletit lennule Punta Cana (Dominikaani Vabariik) – Pariis, mis pidi õhku tõusma 24. mail 2014 kell 21.20 ja maanduma Roissy CDG lennujaamas 25. mail 2014 kell 12.20. Hagejate väitel see lend aga tühistati ning nad said asenduslennule alles 25. mail 2014 kell 17.35 (kohaliku aja järgi), nii et nad jõudsid oma lõppsihtkohta Pariisi järgmisel päeval kell 7.50.

Seejärel saatsid hagejad 27. mail 2016 oma advokaadi vahendusel äriühignule XL AIRWAYS kirja, mis sisaldas nõuet maksta ühe reisija kohta 600 euro suurune hüvitis, mis on määrusega (EÜ) nr 261/2004 ette nähtud enam kui 3500 kilomeetri pikkuse vahemaaga lennu tühistamise korral.

Kuna lennukompanii sellele nõudele ei vastanud, esitasid kaashagejad JE ja KF käesoleva hagi vaidluse lahendamiseks vastavalt kohaldatavale õigusele.

Pärast edasilükkamisi määrati kohtuasja arutamiseks kohtuistung 10. detsembrile 2018, kuhu pooled ilmusid [...].

Pidades silmas võimalust, et kohus kvalifitseerib vaidlusaluse lennu tühistamise ümber lennu hilinemiseks, esitasid kaashagejad JE ja KF kohtuistungil [...] taotluse menetluse peatamiseks põhjusel, et käesolevas kohtumenetluses tõusetub küsimus, kuidas tõlgendada määruse (EÜ) nr 261/2004 artikli 3 lõike 2 sätteid, mille kohaselt tuleb lennu reisijaks lugeda isik, kellel on kinnitatud broneering ning kes ilmub registreerimisele lennuettevõtja määratud ajaks ja vähemalt 45 minutit enne lennuki ettenähtud õhukutõusmise aega, ent viimase tingimuse täitmine ei ole nõutav lennu tühistamise korral.

Selles olukorras taotlevad hagejad menetluse peatamist kuni Euroopa Liidu Kohtult vastuse saamiseni talle juba esitatud selleteemalistele eelotsuse küsimustele ning esitavad kohtule nende samade sätete tõlgendamist puudutavad uued eelotsuse küsimused, mille nad paluvad samuti Euroopa Kohtule edastada.

Teise võimalusena kordasid kaashagejad JE ja KF oma esialgses hagiavalduses esitatud taotlusi ja väiteid, suurendades siiski pahauskse tasumisest keeldumise eest nõutavat hüvitist 1000 euronit reisija kohta ning samamoodi ka tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 700 alusel nõutavat hüvitist.

Mis puudutab menetluse peatamise taotlust, siis leides, et vaidlusaluse sündmuse näol oli tegemist lennu hilinemisega Euroopa Kohtu praktika tähenduses, vaidleb äriühingu XL AIRWAYS esindaja menetluse peatamise taotlusele vastu, kuna küsimust, kas isik kvalifitseerub reisijaks määruse (EÜ) nr 261/2004 artikli 3 lõike 2 kohaselt, on Cour de cassation⁷ (kassatsioonikohus) selges praktikas käsitletud. Sisulises osas taotleb kostja kõigi nõuete rahuldamata jätmist, kuna tema hinnangul on tegemist lennu hilinemisega, ent kuivõrd kaashagejad JE ja KF ei ole esitanud tõendeid nõutud tingimustel lennule registreerimisele ilmumise kohta, ei ole tõendatud, et nad oleksid reisijad, kellel on õigus hüvitisele nimetatud õigusakti alusel. [lk 3]

[...]

PÕHJENDUSED

Menetluse peatamise taotlus

[...][liikmesriigi menetlusõiguse aspekt]

[...] Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELTL) artiklis 267 on sätestatud, et Euroopa Liidu Kohus on pädev tegema eelotsuseid, mis käsitlevad eelkõige aluslepingute tõlgendamist.

Kui mingi niisugune küsimus kerkib üles poolelioleva kohtuasja käigus liikmesriigi kohtus, mille otsuste peale ei saa riigisisese õiguse järgi edasi kaevata,

siis peab nimetatud kohus saatma asja Euroopa Kohtusse; kohtute seadustiku (Code de l'organisation judiciaire) artiklis R221-37 on sätestatud, et tribunal d'instance (esimese astme kohus) lahendab kõrgeima astme kohtuna kuni 4000 euro suuruse hagihinnaga vaidlusi ning otsused on edasi kaevatavad, kui hagi hind ületab seda summat või kui hagi hind ei ole kindlaks määratud.

[...]

[...][liikmesriigi menetlusõiguse aspekt]

Käesoleval juhul ei ole vaidlust selles, et kuna kaashagejate JE ja KF nõuded jäävad alla 4000 euro piiri, tuleb hagi sisuliselt lahendada lõpliku kohtuotsusega, mille peale ei saa ELTL artikli 267 tähenduses edasi kaevata.

Kuigi konkreetsel juhul esinevad tõsised põhjused, mille tõttu võiks nõude aluseks oleva sündmuse lugeda mitte lennu tühistamiseks, vaid hilinemiseks, pole vaidlust selles, et seoses küsimusega, kas määruses (EÜ) nr 261/2004 ette nähtud hüvitamise sätted käesolevas asjas kohaldamisele kuuluvad, on määravaks määruse (EÜ) nr 261/2004 artikli 3 lõike 2 sätete tõlgendamine.

Seetõttu [...] tuleb hagejate esitatud menetluse peatamise taotlus rahuldada [...] ja peatada menetlus kuni esitatud eelotsuse küsimuste kohta Euroopa Kohtu otsuse tegemiseni [...].

Eelotsuse küsimuste analüüs

Tribunal d'instance d'Aulnay-sous-Bois'le (Aulnay-sous-Bois' esimese astme kohus) esitatakse üha rohkem Roissy-Charles-de-Gaulle'i lennujaama asukohast tulenevalt talle alluvaid hagsid, kus vaidluse all on see, mil moel tuleb tõendada määrusega (EÜ) nr 261/2004 kehtestatud rahalise hüvitise saamise õigust anda võivatele hilinenud lendudele registreerimisele ilmumine.

[lk 4] Kahe kohtuotsusega, mis on tehtud 14. veebruaril 2018 [...] ja 12. septembril 2018, [...] jättis Cour de cassation (kassatsioonikohus) muutmata tribunal d'instance d'Aulnay-sous-Bois (Aulnay-sous-Bois' esimese astme kohus) kohtuotsused, millega jäeti rahuldamata üldnimetatud määruse alusel esitatud nõuded mõista tegutsevalt lennuettevõtjalt välja rahaline hüvitis enam kui kolm tundi lennu lõppsihtkohta hilinemise eest. Neis kohtuasjades esitasid hagejad üksnes tõendid elektrooniliselt kinnitatud broneeringu kohta, ühel juhul koos ilma nimeta hilinemistõendiga.

Hoolimata sellest kohtupraktikast, kus tõlgendatakse määruse (EÜ) nr 261/2004 artikli 3 lõiget 2 võlaõiguse alusel, tekitavad selles küsimuses palju vaidlusi reisijad, kellel ei ole enam dokumente, mis saaksid olla vormikohaseks tõendiks nende tegeliku ilmumise kohta vaidlusalusele lennule registreerimisele ja kes tuginevad sellele, et tehnoloogilise arengu tõttu jääb „paberist“ pardakaartide väljastamist järjest vähemaks.

Eelkõige leitakse, et lennule kinnitatud broneeringu omamisel tuleks eeldada registreerimisele ilmumist ning lennukompanii peaks tõendama vastupidist. Sellist käsitlust on kinnitanud mõned tribunal d'instance'id (esimese astme kohtud), kes on pannud lennuettevõtjale, vajadusel koos trahvihoiatusega, kohustuse esitada vaidlusaluse lennu PNR-i (Passenger Name Record) andmed.

Kuna tribunal d'instance d'Aulnay-sous-Bois'le (Aulnay-sous-Bois' esimese astme kohus) on 2017. aastal saabunud 2700 lennundusega seotud kohtuasja ning 2018. aastal enam kui 5000 kohtuasja, on kvaliteetseks õigusemõistmiseks vajalik saada lõplik selgus eelviidatud artikli 3 lõike 2 punkti a kohaldamise tingimuste osas, et reisijate huvides oleks võimalik neid vaidlusi üldjuhul viimase kohtuastmena lahendavate kohtute otsused ühtlustada.

Sama teemaga seonduvalt on Euroopa Liidu Kohtu kantseleisse juba edastatud üks eelotsusetaotlus, mis esitati 3. detsembril 2018 ühes tribunal d'instance d'Aulnay-sous-Bois (Aulnay-sous-Bois' esimese astme kohus) menetluses [...] ja mis on Euroopa Kohtus registreeritud kohtuasjana C-756/18. Esitatud küsimus puudutas võimalust lugeda registreerimisele ilmumine tõendatuks lihtsa eelduse alusel.

Käesoleval juhul leiavad kaashagejad JE ja KF kõigepealt, et kohtupraktika, mille kohaselt on vähemalt kolmetunnine hilinemine samastatav lennu tühistamisega, ei too kaasa määruse (EÜ) nr 261/2004 artikli 3 lõike 2 punkti a sätete kohaldamist hilinenud lennu suhtes, ning sellisel juhul nende sätete kohaldamise korral tekiks igal juhul küsimus, kas aluseks võetavaks väljumisajaks on algselt ette nähtud õhkutõusmise aeg või hilinenud lennu tegelik väljumisaeg.

Registreerimisele ilmumise tõendamise kohustusega seonduvalt tuginevad hagejad viimase aja tehnoloogilistele arengutele ja eelkõige pardakaartide füüsilise kuju kadumisele, tõstatades küsimuse määruse (EÜ) nr 261/2004 artikli 3 lõike 2 punktis a sätestatud tingimuste iseloomu kohta, saamaks teada, kas tegu on selle määruse kohaldamise eelduseks olevate tingimustega, mille täitmist peab tõendama tarbija, või hoopis lennukompanii hüvitamiskohustust välistava asjaoluga, mille kohta peab tõendid esitama viimatinimetatu.

Viimaks osundavad kaashagejad JE ja KF võimalikule vastuolule registreerimisele ilmumise tõendamise kohustuse üksnes reisijatele panemise ning määruse (EÜ) nr 261/2004 soovitava toime vahel, pidades silmas määruse eesmärki tagada tarbijate, kelleks antud juhul on nimetatud reisijad, kaitstuse kõrge tase.

Hagejate sõnastatud eelotsuseküsimuste üle oli poolte vahel vaidlus [...]. Kostja vaidles menetluse peatamisele vastu, pidades hagejate esitatud eelotsuse küsimusi alusetuteks, kuna Cour de cassation (kassatsioonikohus) on oma [lk 5] 14. veebruari 2018 ja 12. septembri 2018. aasta kohtuotsustega loonud selge kohtupraktika, milles kiidetakse heaks nõue, et enda lennule registreerimisele tegeliku ilmumise peavad tõendama reisijad, esitades oma pardakaardi või muu tõendi, mis nõutavat asjaolu tõendada saab.

Selles osas tuleb asuda seisukohale, et kuigi hagejate tõstatatud küsimused käsitlevad peamiselt samu probleeme, mida käsitleti eelnevalt ühes sarnases kohtuasjas 3. detsembril 2018 Euroopa Liidu Kohtule esitatud eelotsuse küsimuses, laiendavad need siiski erinevatest õiguslikest käsitusnurkadest lähtuvalt selle eset, nõnda et need näivad olevat sellised, mis võimaldavad täna vastuolulise teema terviklikumat käsitlemist.

Kuna põhikohtuasjas tehtav kohtuotsus ei ole edasi kaevatav, tuleb niisiis Euroopa Liidu Kohtule esitada järgmised eelotsuse küsimused:

[...] [lk 6]

[...] [eelotsuse küsimused, mis on ära toodud resolutsioonis]

[...] [menetluse peatamise otsus]

[...] [kohtukulusid puudutav täpsustus]

NEIL PÕHJENDUSTEL

Kohus [...]

MÄÄRAB, esitada Euroopa Liidu Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

1. Artikli 3 lõike 2 punkti a kahe osa kohaldamine lennu hilinemisel:
  - a) Kas reisija registreerimisele ilmumist puudutav tingimus, mis on sätestatud 11. veebruari 2004. aasta määruse (EÜ) nr 261/2004 artikli 3 lõike 2 punktis a, mida kohaldatakse üksnes lennureisist mahajätmise korral, on kohaldatav ka siis, kui hüvitist nõuab reisija, kelle lend küll hilines, kuid keda ei jäetud lennureisist maha, võttes arvesse, et kohtupraktikas (Euroopa kohtu 4. koja 19. novembri 2009. aasta kohtuotsus Sturgeon jt liidetud kohtuasjades C-402/07 ja C-432/07) on 11. veebruari 2004. aasta määruse (EÜ) nr 261/2004 artiklis 7 sätestatud õigust saada lennureisist mahajätmise või lennu tühistamise korral hüvitist laiendatud ka lendude hilinemisele?
  - b) Kui vastus küsimusele 1a on jaatav, siis kas, võttes arvesse määruse nr 261/2004 artikli 3 lõike 2 punktis a sätestatud tähtaja („mitte hiljem kui 45 minutit enne teatavaks tehtud väljumisaega“) eesmärke, mis on seotud ülebroneerimise küsimuste ja turvalisuse eesmärkidega, tuleb seda tähtaega tõlgendada selliselt, et see on „mitte hiljem kui 45 minutit enne hilinenud lennu uut väljumisaega, mis on teatavaks tehtud lennujaama infotabloodel või millest on reisijaid teavitatud“? [lk 7]
2. „Registreerimisele ilmumise“ tõendamise kohustus

Kui vastus küsimusele 1a on jaatav ehk selle hüvitise suhtes, mida nõuab reisija, kelle lend hilines, on kohaldatav määruse (EÜ) nr 261/2004 artikli 3 lõike 2 punkt a, siis:

a) Kas artikli 3 lõike 2 punktis a sätestatud tingimuste näol on tegu selle määruse kohaldamise eeltingimustega, mille täitmise peab tõendama tarbija, või lennukompanii vastutust välistava asjaoluga, misjuhul saab ta esitada reisijate registri, näitamaks, et tarbija ei ilmunud registreerimisele „sätestatud korras ning ajaks, mille lennuettevõtja, reisikorraldaja või volitatud reisiagent on kirjalikult (sealhulgas elektrooniliselt) ette teatanud või kui aega ei ole märgitud, mitte hiljem kui 45 minutit enne teatavaks tehtud väljumisaega“, nagu on ette nähtud 11. veebruari 2004. aasta määruse (EÜ) nr 261/2004 artikli 3 lõike 2 punktis a, võttes arvesse füüsilise kujuta pardakaartide elektroonilist koostamist võimaldava tehnoloogia arengut, paberist pardakaartidel ajatemplite puudumist, sellega seonduvalt füüsiliselt registreerimislaua juurde ilmunise kohustuse puudumist ning seda, et ainult lennukompaniidel on kogu reisijate registreerimisega seotud teave kuni registreerimistoimingute lõpetamiseni?

b) Kas soovitava toime põhimõtte, 11. veebruari 2004. aasta määruse (EÜ) nr 261/2004 eesmärkide ning 11. veebruari 2004. aasta määrusega (EÜ) nr 261/2004 tagatud reisijate ning üldisemalt tarbijate kaitse kõrge taseme või muude ühenduse õiguse sätete või normidega on vastuolus see, et üksnes reisijal lasub kohustus tõendada, et ta ilmus registreerimisele „sätestatud korras ning ajaks, mille lennuettevõtja, reisikorraldaja või volitatud reisiagent on kirjalikult (sealhulgas elektrooniliselt) ette teatanud või kui aega ei ole märgitud, mitte hiljem kui 45 minutit enne teatavaks tehtud väljumisaega“, nagu on ette nähtud 11. veebruari 2004. aasta määruse (EÜ) nr 261/2004 artikli 3 lõike 2 punktis a, võttes arvesse füüsilise kujuta pardakaartide elektroonilist koostamist võimaldava tehnoloogia arengut, paberist pardakaartidel ajatemplite puudumist, sellega seonduvalt füüsiliselt registreerimislaua juurde ilmunise kohustuse puudumist ning seda, et ainult lennukompaniidel on kogu reisijate registreerimisega seotud teave kuni registreerimistoimingute lõpetamiseni?

[...]